

Egyes szám ára 20 krajczár.

VII. évfolyam.

Bécs, 1891. augusztus 1.

111.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 10 ft.
Fél évre 5 ft.

Kisiparos k. köztételek, hivatalnokok, közügk. tanítók és közjegyzők részére a lap ára egész évre 4 ft., fél évre 2 ft.

Magyar egyesületeknek és társulatoknak a lap egész éven át ingyen megy.

BÉCSI KÖZLÖNY

Postatakarékpénztári számla:
820.094. szám.
(Az osztrák tartományok részére).

Megjelen havonként kétszer.

A lap ezime ezelőtt: „Magyar német bécsi újság – Ungarische deutsche Wiener Zeitung” volt.

Lapunk kitüntetést nyert
Bécsben 1890. Aradon 1890

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bécs, II. Kaiser Josefstrasse 23. — Szerkesztő és tulajdonos: Darvas Aladár.

A temesvári kiállítás.

1. Bellusi Baross Gábor. 2. Dr. Molnár Viktor. 3. Deschán Achill. 4. Strasser Albert. 5. Dr. Telbisz Károly. 6. Hinterseer Ulrik. 7. Buzási Eisenstá Ister Ig. S. 8. Lovag Vest Ede. 9. Mühle Vilmos. 10. Miskolczi Gotthilf Ferencz. 11. Miskolczi Gotthilf Aladár. 12. Uhrmann Henrik. 13. Leyritz Árpád. 14. Burghardt Antal. 15. Berger Miksa. 16. Weisz Lipót. 17. Pífl Alajos. 18. Novotny Antal. 19. Schusztér János. 20. Bönn Mihály.

Lapunk jelen számából 500 példányt adtunk át a temesvári polgármesteri hivatalnak azon ezébből, hogy annak eladási árából befolyt jövedelme a temesvári polgári menház javára fordíttassék.

A temesvári kiállítás.

Magyar földön — Budapestet kivéve — ilyen kiállítást még eddig nem láttunk. Rendszeres, rokon-szenves és könnyen áttekinthető csoportosítása ez a szépítés, művészet és ipar termékeinek, mely Délmagyarország talajában oly erős gyökereket vert magának. És ez erős gyökér biztos alapját képezi annak a törzsnek, mely magán hordja a termést, a gyümölcsöt.

Önmagát multa felül Temesvár, önmagával versenyzett és mikor már készültségének magaslatát elérte, akkor lepte meg az egész országot kiállításával, mellyel a magyar ipar terén való hivatottságát, jogosultságát igazolta be.

És amit a temesváriak már évek óta terveztek, befejezése fokához jutott és előttünk áll a kész munka, hogy gyönyörködhessünk, örvendhessünk annak megtekintésén.

A temesvári kiállításnak a keleti kereskedelem szempontjából igen nagy fontossága van, különösen most, midőn a román vámbáboru nem állja már útját a keleti piacok meghódításának, ezért aztán a temesvári kiállítás nemcsak helyi érdekű, de szélesebb körben van hivatva a magyar iparnak szolgálatot tenni.

A kiállítás külső sikere minden várakozást felülmúlt. A pompás virágágyak, pázsitok, az egész parkírozás első pillanatra kedves látványt nyújtanak. Rotundája és melléképületei nemes izléssel készültek és kaczerán díszelnek a parkszerű területen. Villamos világítása jól megnyújtja a napot, hogy a város lakossága sokáig időzhessen ott, a hova szíve vonzza.

A temesvári kiállítás hatalmasan kimagaslik az eddigi vidéki kiállítások közül és hatalmas zárkövét képezi a kiállításoknak, melyeknek rendezése egyelőre fel lesz függesztve addig, míg az ezeréves ünnepélyt meg nem ünnepeztük Magyarhonban.

Az emberi elmék eszméit, kezek műveit Isten áldása kísérte Temesvárott és e varázserővel létesült nagy mű meleg sugarakat áraszt szét az egész országba, hogy vegyen tudomást az egész ország Temesvár és vidéke becsületes munkásságáról, szorgalmáról és ezeknek sikereiről. Okuljon az egész ország iparos osztálya e tárlaton, mely a magyar versenyképesség és szépítés képét leplezte le.

A »Temesvári kiállítási közlemények«-ben a megnyitás napján a következőket olvashattuk:

Temesvár város közönségének egy régi vágya, egy régi óhajta ment teljesedésbe: A »Délmagyarországi mezőgazdasági és ipar-kiállítás« ma megnyílt.

Megnyitotta Magyarország nagy-növü kereskedelmi minisztere, Baross Gábor, proklamálva ezzel Temesvár város közgazdasági jelentőségét hazánk vidéki városai között és Magyarország déli részeinek középpontját, a honnan a mezőgazdasági, ipar

és kereskedelem, tudomány és művészet terjed szét a dél- és határ-örvidék minden részébe.

A temesvári kiállítás azonban nemcsak ezen nemes városra nézve bír kiváló fontossággal, hanem első sorban az egész temesvári kereskedelmi és iparkamara területére és másodsorban magára az országra.

Bizonysága ez annak, hogy itt az ország déli részén, hol egykoron török-tatár hordák dulták fel a közintézményeket s tartották leigázva a népeket, ma magas fokon álló kultúra, szépen fejlett ipar és kereskedelem van; — hogy a nagy mezőgazdaság mellett képes volt nagy ipar és kereskedelem kifejlődni, melyet ma már méltányol az egész ország, — és bizonysága egyúttal annak is, hogy nemcsak az ország erdélyi és felvidéki részei, hanem ez a terület is kiválóan alkalmas nagy ipar teremtésére és fejlesztésére.

Bemutatva fényoldalunkat, láthatóvá tesszük hiányainkat, — mi által alkalmat nyújtunk ezek pótlására és kiegészítésére.

Ha semmi más előnye sem lenne e kiállításnak, mint az, — ha el is tekintenénk kiváló jelen-tőségétől, keleti kereskedelmünk, idegen forgalmunk emelésének nagy fontosságától, mert hisz kétségtelen, hogy kiállításunk az ország minden részéből ezer-s ezernyi embereket fog városunkba vonzani, — egyedül ez egy szempont is rendkívül fontosá teszi kiállításunkat s oly esemény számba veszi, mely hivatva van korszakot alkotni városunk és e kamarakerület ipari- és közgazdasági fejlődésében.

Az a magas kitüntetés, melyben kiállításunk részesült akkor, midőn egy világ által bámulattal határos tisztelettel említett kereskedelmi miniszterünk, Baross Gábor, személyesen fáradt el kiállításunk megnyitására, bizonyítja leginkább fontosságát.

És az a legfelsőbb királyi kegy, mely látni engedné kiállításunk létezését a legelső magyar ember, a koronás király, legmagasabb személye előtt s kilitásba kegyeskedett helyezni kiállításunk legkegyelmesebb meglátogatását: emeli kiállításunk jelentőségét mindenek fölött, s egyúttal önmagában elég ok egy ily kiállítás rendezésére.

A kiállítás megnyitásakor üdvözlőlvén ezért annak minden tényezőjét, hő imával esdünk a magyarok istenéhez:

Isten áldd meg kiállításunkat!

A kiállítás szervezete.

Védnök: Bellusi Baross Gábor, kereskedelemügyi m. kir. miniszter uró nagyméltósága.

Kiállítási nagybizottság: Elnök: dr. Molnár Viktor, Temesvármegye és Temesvár szab. kir. város főispánja. Alelnökök: báró Ambrózy Béla, országgyűlési képviselő s a temesmegyei gazdasági egyesület elnöke, Deschán Achill, Temesmegye alispánja és a temesme-

gyei lótenyésztési bizottság elnöke, dr. Telbisz Károly, kir. tanácsos s Temesvár szab. kir. város polgármestere, buzíási Eisenstädter Ig. S., a temesvári kereskedelmi és iparkamara elnöke, Hinterseer Ulrik, a temesvári ipartestület elnöke. Kiállítási titkár: Strasser Albert, a temesvári kereskedelmi és iparkamara titkára. Jegyző és titkárhelyettes: Mága János, a temesvári kereskedelmi és iparkamara s. titkára. Pénztárnok: Rieger Ferencz, ékszerész s a temesvári ipartestület választmányi tagja.

Tagok: a) Temesvár szab. kir. város törvényhatósága részéről: Baader Henrik, Babusnik Agoston, Bersuder Lajos lovag, Csasznek József, Deutsch Bernát, Ifj. miskolczi Gotthilf Ferencz, Herzl Dávid, Kappusz Ferencz, Kerschek Gyula, Leyritz Ignác, Mencer Rezső, Novotny József, Prohaszka Ede, Reiber Henrik, Id. Schlichting János, dr. Stefanovits Sándor, Suchan Antal, Tedeschi János, Vilsmeier Antal, Zemplényi Adolf.

b) A temesvári kereskedelmi és iparkamara részéről: buzíási Eisenstädter Ig. S., Derera Izrael, Gaupp Ferencz, Jeffits István, Köch Károly, Kohn Sándor, Kraul Ede, Lui Nándor, Mága János, Pummer Agost, Peuker Ferencz, Skóza Nándor, Id. Steiner Károly, Strasser Albert, Szávits György, Schwimmer József, Török Sándor, Tauber Manó, Vest Ede lovag, Weiss Hugo.

c) A temesvári ipartestület részéről: Beregszászi József, Cserny Antal, Dunajszki Antal, Gazda Mátyás, Gaupp János, Habekost Benjamin, Haller Antal, Hinterseer Ulrik, Klein Dávid, Klein Salamon, Mánassy Antal, Morán Miksa, Mühlbach József, Novotny A. Piffl Alajos, Rieger Ferencz, Schuster János, Spacil Pál, Thaller Lipót, Tillschneider Antal.

d) Temesvármegye törvényhatósága részéről: br. Ambrózy Béla, Gyarmata, br. Baich Milos Varadia, gr. Bissingen Ernő Szkulya, Deschán Achill, Görgey Gyula N.-Remete, Kormos Béla Versecz, Králitz Béla Vinga, Szűry Kálmán Buziás, br. Stojanovits Iván Laczumás, dr. Vargies Imre, Szinnerszeg.

e) Krassó-Szörény vármegye törvényhatósága részéről: br. Bruckenthal Gyula Lugos, Bősz Hedwig N.-Bogsán, Brediceanu Coriolan Lugos, dr. Dengi János Lugos, Dr. Fekete Alajos Lugos, Görner Károly Lugos, Löwinger Izrael Lugos, Penczl Alajos Nadrág, Podhrádszky Kornél Lugos, Scheindl Adolf Lugos.

f) A temesmegyei gazdasági egyesület részéről: Jeszenszky Béla, Kremser János, Mokry István, Nagy Lajos, Pokay Dezső Málak.

g) Versecz város törvényhatósága részéről: Barbulovits János Versecz, Dits Péter Versecz, Kehrer Károly Versecz, Rottler Ferencz Versecz, Seemayer János Versecz.

h) Pancsova város részéről: Haiser József Pancsova, Milutinovits Dóme Pancsova, Miskovits György Bavaniste, Péter Pál Pancsova, Radda Mihály Pancsova.

i) A temesmegyei lótenyésztési bizottság részéről: Dadányi Jenő Mély-Nádas, Faragó István Kalácsa, Nagy György Temesvár, Theodorovits Áron Kubin, Ifj. gróf Woracziezky János Monostor.

k) A kiállítási nagybizottság által választott tagok: Barát Armin, Clements J. A., Churavy Károly Oravicza, Capdebo Lajos, Genger Ede, Geyer Károly Nádorhegy, Gnidkovszky Kornél Hermann Tivadar, Hermann M., Jansch Gusztáv, Jahn Vilmos Nadrág, Klein Jakab, Kossak József, Ifj. Kimmel Károly, Kovács Ákos, Kalusay Frigyes Resicza, Lendvai Miklós, Mühle Vilmos, Petheő János, Reitter Ede, Ronna A. Bécs, Stumpfoll Ede, Ifj. Steiner Ká-

roly, Scheindt Adolf Lugos, Vadas Jenő, Willigens Sándor Bécs.

Végrehajtó bizottság. Elnök: Deschán Achill. Alelnök: Hinterseer Ulrik. Titkár: Strasser Albert. Jegyző és titkárhelyettes: Mága János. Pénztárnok: Rieger Ferencz.

Tagok: A nagybizottság 3 alelnöke: br. Ambrózy Béla, dr. Telbisz Károly, buzíási Eisenstädter Ignác S., továbbá: Csasznek József, Derera Izrael, Gaupp Ferencz, Haller A., Jeszenszky Béla, Klein Jakab, Leyritz Ignác, Mencer Rezső, Mühle Vilmos, Mokry István, Nagy Lajos, Novotny Antal, Novotny József, Piffl Alajos, Reitter Ede, Schuster János, Stumpfoll Ede, Tillschneider Antal Török Sándor, Vadas Jenő, Vest Ede, L., Weiss Hugo.

Pénzügyi bizottság. Elnök: buzíási Eisenstädter Ig. S. Tagok: Derera Izrael, Mühle Vilmos, Reger Ferencz, Strasser Albert, Tedeschi János, Vest Ede lovag.

Sorsjegyi bizottság. Elnök: Vest Ede lovag. Tagok: Fischer Lajos, Kratochwill Henrik, Rieger Ferencz, Stolz Agoston, Strasser Albert.

Építészeti bizottság. Elnök: Mencer Rezső. Tagok: Clements W. F., Elstner István Hermann Tivadar, Klein Jakab, Mühle Vilmos, Reiter Ede, Strasser Albert, Vest Ede lovag, Vilsmeier Antal, Zemplényi Adolf.

Csoport bizottságok. I. Csoport. Mezőgazdaság, kertészet, gyümölcstenyésztés, szőlőművelés és állattenyésztés. Elnök: b. Ambrózy Béla. Alelnök: Mokry István.

a) Kertészet, gyümölcstenyésztés, szőlőművelés és erdészeti. Elnök: Mühle Vilmos.

b) Állattenyésztés. Elnök: Nagy György.

II. Csoport. Bányászat és kohászat. Elnök: Hamerak Mihály.

III. Csoport. Erdészeti, épület-és műfa. Elnök: Krivácsy Elek. Alelnök: Vadas Jenő.

IV. Csoport. Vegyészeti ipar. Elnök: Vest Ede lovag.

V. Csoport. Élelmi és élvezeti szerek mint iparkészítmények, sör, bor és egyéb szesz-italok. Elnök: Szeszes italok. Elnök: Vest Ede lovag.

b) Malom ipar. Elnök: Jansch Guszt.

c) Élelmi szerek. Elnök: Leth L.

VI. Csoport. Bőripar. Elnök: Hinterseer Ulrik. Alelnök: Elter Ottó.

VII. Csoport. Ruházati ipar. Elnök: Hinterseer Ulrik. Alelnök: Morán Miksa.

VIII. Csoport. Szövő- és fonó ipar. Elnök: Hinterseer Ulrik. Alelnök: Peuker Ferencz.

IX. Csoport. Faipar, butorok és lakberendezési tárgyak. a) Mű-, épület-és butorasztalosipar, valamint lakberendezés. Elnök: Gungl Márton.

b) Faipar. Elnök: Holz János.

X. Csoport. Fémipar. Elnök: Novotny Antal. Alelnök: Melna András.

XI. Csoport. Különbféle iparok. Elnök: Uhrmann Henrik.

XII. Csoport. Házi ipar, női kézimunka és női háztartási tárgyak. a) Házi ipar. Elnök: Strasser Albert.

b) Női kézimunka és női háztartási tárgyak. Elnöknő: dr. Molnár Viktorné.

XIII. Csoport. Ipartanoczmunkák és iparos tanoncoktatás. Elnök: Stumpfoll Ede.

XIV. Csoport. Mezőgazdasági gépek és eszközök, tüzelő felszerelési tárgyak, kézi szárazmunkák. Elnök: Tedeschi János.

XV. Csoport. Közlekedés és világítási ügy. Elnök: Leyritz Ignác.

XVI. Csoport. Régészeti és művészeti osztály. A »Délmagyarországi történelmi s régészeti muzeum-társulat« választmányi és rendező tagjai által rendezve. Elnök: Deschán Achill. Titkár: Patzner István.

XVII. Csoport. Egészségügyi osztály. Elnök: dr. Bécsi Gida. Alelnök: dr. Tauffer Jenő.

Kiállítási iroda. Főnök: Strasser Albert. Könyvvezető: Kukaczky Sándor. Irodatiszt: Heim Vilmos.

Szállítási és elarusító iroda. Irodavezető: Haldek Zsigmond.

A kiállítás vezérferfiái és a nevezetesebb kiállítók.

Bellusi Baross Gábor, kereskedelmiügyi magy. kir. miniszter örömmel fogadta el a temesvári kiállítás védnökségét és szívesen ment le Temesvárra a kiállítást megnyitni és személyesen meggyőződni Délmagyarhon iparának fejlődéséről; mondanunk sem kell, hogy az ő védnöksége és atyai gondoskodása a kiállítás létrejöttének főtényezőjét képezte. Baross miniszter megmutatta, hogy a világ által annyira megbámult nagyszabású alkotásai közepe nem feledkezik meg a legkisebb körülményekről sem és a legesekelebb momentum sem kerül el figyelmét, mindent tanulmánya tárgyává tesz, a mely a magyar ipar emelésének nagy munkájában tényezőként szerepel.

Dr. Molnár Viktor, Temesvármegye és Temesvár szab. kir. város főispánja, aki Temesmegye érdekét minden alkalommal szívén hordja, a kiállítás rendezése alkalmával is csakhamar tisztában volt azzal, hogy ez a megye felvirágzásának hatalmas ösztönrugóját fogja képezni és hogy ennek sikere a megye sikerének mondható. A derék főispán ezuttal is megmutatta, hogy méltán megérdemli a temesmegyeiek ama határtalan rokonszenvét és nagyrebecsülését, mellyel iránta viseltetnek és a midőn a kiállítási nagybizottság elnökségét magára vállalta, tisztában volt feladatával és derekasan helyt is állt mindenkor ott, ahol az ő segítségével és közreműködése szükséges volt.

Deschán Achill, Temesmegye érdemes alispánja ismert genialitásának szolgáltatta bizonyítékát ama nagy munka elintézése által, melyet oly nemes elhatározással vett ki magának a kiállítás rendezéséből. Az ő figyelmét

igazán nem kerülte ki semmi és egész odaadással foglalkozott minden kérdés-sel, mely a kiállítás ügyére vonatkozott és a szép siker oroszlanrészre valóban neki köszönhető.

Strasser Albertről ép úgy, mint a főispánról és alispánról lapunkban már több alkalommal szólunk. Strasser a temesvári ipar- és kereskedelmi kamara titkára, a kiállítás titkári szerepére vállalkozott és aki az ilyen állással tisztában van, az tudhatja, hogy mily emberfeletti munka az, mely ezzel jár, de különösen ily jól sikerült nagyszabású kiállítás alkalmával kettős erőttel kelle a titkárnak kifejtjenie. Mint már említettük, Strasser hosszú időn át éjt nappallá változtatva szakadatlanul dolgozott a kiállítás létrehozásán és annak rendezésén, s teljes önmegtartóztatással egy év óta kizárólag a kiállításnak szentelte minden óráját, minden percét.

Dr. Telbisz Károly, Temesvár sz. kir. város derék polgármestere szíves kötelességének ismerte oda sorakozni azon férfiak közé, kik a kiállítás létrejöttén fáradozni hivatva voltak és ő a város fontos érdekének ismerte a kiállítást, mely sok tekintetben városi ügynek nevezhető. Itt megemlítjük, hogy a miniszter az ő körútjában hosszabban időzött Temesvár szabad kir. város kiállítási tárgyaiban, melyek egy gyönyörű, kékszerű sátorkában vannak kihelyezve. Dr. Telbisz Károly kir. tanácsos, polgármester által megmutattatta magának a város régi és jövő térképét, az új városház és kórház terveit, melyeket Klein Jakab iparis-kolai tanár készített, a gyárvasói róm. kath. egyház terveit, Temesvármegyének a temesvári tanítók által készített remek plasztikus térképét, stb. A miniszter ritka nagy érdeklődést mutatott minden iránt és többször mondotta: „igazán szép és izléses”. Mikor befejezte szemlélését a sátorkában, e szavakkal nyújtotta kezét a polgármesternek: „Gratulálok úgy a kiállításért, mint azért a haladásért, melyet Temesváron minden téren észlelek”.

Hinterseer Ulrik, a temesvári ipar-terület elnöke, mint a kiállítás végrehajtó bizottságnak alelnöke lépést tartott minden alkalommal azokkal, a

kik a kiállítás ügyét oly vasszorgalommal előre vitték és az ő szereplése különösen az iparos osztály utmutatója volt, melynek ő vezetője és ügyvivője. Temesváron fennálló keztyűgyára 17 év előtt alapított és e 17 esztendő alatt volt alkalmi kiérdemelni szak-társainak és a nagy közönség határtalan tiszteletét. Az ő szereplése különösen kedvezőleg hatott a temesvári ipar-terület fejlődésére és akik számolni tudnak egy magyar honi ipar-terület fontos hivatásáival, azok szívesen ismerik el a terület vezetőjének kifejtett tevékenységét, mely a magyar ipar nagy körében lényeges fontossággal bír.

Buziási Eisenstädter Ig. S., a temesvári ipar- és kereskedelmi kamara elnöke, a temesvári közélet terén kiváló helyet vívott ki magának és köztudomású, hogy azok között volt, a kik a kiállítás létrejöttén uttörökként szerepeltek. Az ő életrajzát lapunk más helyén adjuk és ily módon fogjuk adni azok életrajzát is, akiknek adatait megszereshetjük és a kik vele egyenlő és hasonló erőt fejtettek ki a kiállítás létrehozásán.

Vest Ede lovag olyan munkára vállalkozott, melyeket sem nem látni, sem nem hallani, emélfogva a külső siker azokon nem igen észlelhető, annál nagyobb azoknak belső értéke és fontossága. Mert a kiállítási sorsjegyek, a kiállítási jegyek rendezése, a pénzügyi intézkedések, a belső fontos adminisztráció jó része Vest Ede lovagnak jutott osztályrészül és ő szívesen vállalta el azt a nagy munkát, mely tulajdonképpen a kiállítás belső életének lelkét képezi. Mint a temesi tükörkép-tárlat igazgatója sokoldalú elfoglaltsággal van ugyan megterhelve, de mindannak dacára meg tud birkózni a nagy teendővel is, melyekre a kiállítás alkalmával vállalkozott. És tényleg, mindenhol üdvös szolgálatot tett tapasztalásával, tanácsaival és közreműködésével, melyekkel a kiállítás dolgát előre segítette vinni és melyek fontos tényezőként szerepeltek Temesmegye nagy alkotásában.

Mühle Vilmos műkertész, a kiállítási terület parkirozásának létesítője. Az ő fáradságtalan tevékenységét, jó ízlését és alkotó képességét legjobban

bizonyítja azon körülmény, hogy az előbb elhagyott sivar buczkákon teremtette meg a most oly elragadó szépségű parkot. Ha valakit elismerés illet, ugy bizonyára ő is egyike azoknak kik iránt hálával kell, hogy adózzon mindenki, mert nagy része van a kiállítás erkölcsi sikerének elérésében az ő önzetlen, fáradságot nem ismerő munkásságának. Mühle Vilmos 1867. évben lett temesvári lakos, s kertészeti telepét 1875. évben alapította, a kereskedelmi és dísznövények kultiválása mellett fokozatosan fejlesztette üzletét, magkereskedéssel és virágkötéssel, továbbá szárított és művirág-csokor és szobadísz készítésével egészítvén ki, mely utóbbi szakmából a kiállítási rotundában bemutatott virágfülkéje bizonyítja, hogy ugy szépérzéke mint nemes ízlése egy magaslaton áll fejlett technikai képességével és önállóságával, mit különben számos kiténtetése is igazol; első alkalommal 1876-ban Szegeden állított ki, hol a nagy érdem éremmel lett kiténtetve, 1877. a temesvári megyei gazdasági kiállításon díszoklevelet, az 1879. évi székesfehérvári kiállításon bronz-éremet, 1880. évben a möllingi virágkiállításon a bádeni virágtársulat érmét, 1882-ben a temesvári megyei kiállításon három éremet, az 1885. évi budapesti országos kiállításon 6 éremet és a nagy díszoklevelet, az 1886. évi budapesti I. virágkiállításon két érmét, az 1887. évi budapesti II. virágkiállításon négy érmét, az 1888. budapesti III. virágkiállításon két érmét, az 1888. évi pécsi kiállításon a nagy arany érmét, az 1889. évi budapesti jubileum-virági kiállításon hat érmét, az 1890. évi aradi kiállításon az állami ezüst érmét nyerte, s az 1890. évi budapesti virágkiállításon versenyen kívül jury-tag volt E sok kiténtetés ékesszólóbb minden magasztalásnál.

Miskolczi Gothliff Ferencz és Aladar a régi hírv Gothliff Ferencz fia elsőrangú vállalkozó cég tulajdonosai és vezetői. E cég jó ízlését és versenyképességét a kiállítás terén emelt legtöbb és legszebb építkezések egyhangulag dicsérik. Ez épületek kényelmes és czélszerű voltának elérése a cég önfeláldozása árán volt csak lehetséges. Maga az iparesarnok oly csino-

A temesvári kiállítás létesítői.

I.

Buziási Eisenstädter Ignátz S.

Buziási Eisenstädter Ignátz S. született 1830. évben Nagy-Becskereken. Az 1848/49-iki önvédelmi harc leveretése után, melyben tevékeny részt vett és rövid hónapok alatt közlegénységből főhadnaggyá mozdított elő, besorozták a császári hadseregbe, természetesen újra mint közlegényt. Megszabadulván a katonaságtól, 1855-ben a temesvári „Eisenstädter“-féle nagykereskedői cég élére lépett és 1863-ban a temesvári kereskedelmi- és iparkamara — melynek már 1859 óta tagja volt — alelnökévé és ugyanez évben, az iparkamara ajánlatára az osztrák nemzetbank fiókkintézetének igazgatójává választott. 1865-ben a pesti országos gazdasági kiállításon képviselte a kamarát, s mikor a közjogi egyezkedés folyamatban volt, a király ő felségénél megfordult kamarai küldöttséget ő vezette és ő volt szószólója, 1866-ban a honvéd-bizottmányba és 1868-ban a városi képviselő-testületbe választott és azóta a mai napig történeti választásokon összes polgártársai osztatlan bizalmából Temesvár szab. kir. város képviselő testületébe, s utóbbi által a közigazg. bizottságnak, valamint számos egyéb fontos bizottságnak tagjává mindig újból választatván, folyton Temesvár sz. k. város

nyilvános érdekeit előmozdítani törekedett, miért is joggal soroztatik a város legkitünőbb és legérdemesebb vezető férfiai közé. Az 1868. évben tartott orsz. izr. congressuson a délmagyarországi zsidóság nagy részének ő volt képviselője. Fáradságtalanul szorgalmazta az illető körökben a Temesvár-orsovai vasút megvalósítását és számos gyár és műmalom alapítása által hathatósan előmozdította a megye székvárosának iparát. Nagymennyiségű részvények átvételével hozzájárult a temesvári új színház felépítéséhez és 1872-ben jelentékenyen segítette a közreműködésével alapított „Temesi Lapok“-at, ugyanez évben váltótörvényeszéki ülnökké is választott. A kolera járvány alatt mint az egészségügyi bizottmány tagja ismét bő alkalmat nyílt maradandó érdemeket szerezni a közjólét körül, valamint hogy sohasem is mulaszt el alkalmat, midőn igazi humanitását és a közügyek iránti buzgalmit tanúsíthatja. Sokoldalú közhasznú működése elismerésül ő Felsőség 1872-ben a magyar nemességgel ruházta fel őt és családját. Tizenkét éven át volt az osztrák nemzetbank temesvári fiókjának igazgatója. Mikor 1876. évi ápril hóban e nagytekintélyű állásáról lemondva, egy tisztelgő küldöttség jelent meg nála, hogy a kereskedelmi testület nevében egy, több száz aláírással ellátott művészi kivitelű bizalmi iratot nyújtson át neki, a küldöttség vezetője többek közt ekképp szólt: „Őn hosszú évek során át mint ragyogó mintakép áll polgártársai előtt;

nehéz időkben, a legsúlyosabb körülmények között, mindig szívén hordta és a legnagyobb önzetlenséggel képviselte a város ipar- és kereskedelmi érdekeit és az ön fáradságtalan tevékenységének köszönhető, hogy a vidéki kereskedelmi városok közt, Temesvár oly előkelő helyet foglalhat el”. Jellemző szép szavak ezek. Kétszeresen becsesek az által, hogy nemcsak egy nagy intelligens testület érzelmeinek és elismerésének kifejezői, de mert egyuttal egy egész megye osztja azokat. — Mint a temesvári izr. hitközségnek előljárósi tagja és 1870 óta — már hét ízben újból választott — elnöke felekezetének anyagi és erkölcsi gyarapítására hathatósan közreműködött. A temesvári belvárosban az 1863-ik inséges évben épült, a város egyik fődíszét képező monumentális zsinagoga emelése, főleg az ő lelkes és lankadatlan fáradozásának és áldozatkészségének köszönhető; az ő elnöksége alatt érte el a temesvári izr. hitközség virágzásának tetőpontját; lángoló hazafias szellemének fényes bizonyítékául az imaházban ő honosította meg a magyar nyelvet, örök haláljának jelül a temesvári izr. hitközség e kiváló férfinak halhatatlan érdemeit díszes templomában alkalmazott márvány — emléklapon örökítette meg. A temesvári Chewra Kadischa egyletnek szintén 1870 óta elnöke és a maskil — el dol betegsegélyző egylet egyik alapítója és 20 év óta elnöke lévén, különösen az utóbb említett interconfessionalis jóté-

konysági egylet csak az ő lankadatlan bőkezűségének és fáradozásainak köszönhető áldásteljes létét. De nemcsak a temesvári izr. hitközség és annak intézményei szűk keretében, hanem mint Temes, Arad és Krassó-Szörény megyék izr. (23-ik) közsegkerületnek — ezen kerületek megállapítása óta — elnöke az összes ezen megyékben lakó zsidók szellemi és culturalis érdekei közül kiváló mulhatatlan érdemeket szerzett. — 1876 óta a temesvári kereskedelmi és iparkamarának — az óta három ízben újból választott — elnöke; a temesvári Lloyd-társulatnak 28 éves fenállása óta első igazgatója; — az adófelzállalási bizottságok létesítésé óta — a város képviselő testületének bizalmából — tagja és 1879 óta a bizottságnak a nagym. belügyminiszter által kinevezett elnöke. — A temesvári magyar nyelvtérjesztő egylet, a temesvári magyar szingyámoltó egylet és a temesvári iparskola alapításánál szellemi és tetemes anyagi áldozatokkal hathatósan közreműködött; az országos izr. tisztviselő egylet dísztagja a budapesti rabbiképző intézet bizottságának tagja stb. valamint minden közhasznú intézmények és vállalatok kipróbált áldozatkész pártolója. — Az 1879. évi gyászos szegedi katasztrófa után a Temesvárra menekült szerencsétlenek támogatása körül, mint a segélyező bizottság tagja, kiváló érdemeket szerzett 1880-ban állta meg kedves nejevel — Eisenstädter Lina asszonnyal — a temesvári szegények nemtőjével —

összeállításával bir, melyet ily alakban és kivitelben Magyarhonban még eddig ritkán észlelhettünk. Baross miniszter is bemutatatta magának ifj. Gotthilf Ferenczet, kihez így szólt: „Azok után ítélve, miket eddig láttam, gratulálok.“ A Gotthilf Ferencz fiai czég nemcsak Temesvárt, de egész Délmagyarország vidékén vezérszerepet játszik az iparügyek terén is fontos szerepléséről több alkalommal bizonyítékot nyújtott, de legszebb jelét adta a közügyek terén kifejtett tevékenységének a temesvári kiállításon való közreműködése által, mely nagy önmegtagadást és nagy áldozatokat követelt a czégtől és aki a kiállítás létrehozásának menetét figyelemmel kísérte, az nagy elismeréssel adózik a czég iránt, mely oly hosszú időn át szakadatlanul dolgozott, hogy a kiállítás elkészüljön és sikert arasson.

Uhrmann Henrik mint a XI. csoport biztosa, valamint mint a végrehajtó bizottság egyik lelkes tagja szintén kivette részét a munkából és minden alkalommal hozzájárult közreműködésével a kiállítás belső szervezésének vezetéséhez. Mint nyomdatulajdonos Temesvárott előkelő helyet biztosított magának és a kiállítási nagy katalogus csinos és díszes elkészítése is az ő szakavatottságát dicséri.

Leyritz Árpád és Burghardt temesvári műlakatosok kiállítása valóban művészi kivitelű e szakmában. A tőkély magaslátán álló műtárgyak meglepő gazdag collectioja az általános figyelmet vonja magára. A miniszter tetszését is annyira megnyerte, hogy egy kovácsolt vasból készült óraasztalt és egyéb öt díszművet rögtön megvásárolt, valamint elfogadta Leyritz által a kiállítás alkalmából veretett emlékérem egyik aranyból készített példányát s megbízta Schrienerer miniszteri tanácsost, hogy készíttessen költségvetést, mennyibe kerülne, ha a kormány gyakorlati iskolát rendeztetne be Leyritz és Burghardt kitűnő műhelyével kapcsolatban. A Leyritz-féle épület és műlakatos telep 1857-ben alapított, gőzerővel dolgozik, munkásai száma 40—50 közt váltakozik, s úgy az 1885. évi budapesti, mint számos más ipari kiállításon első rendű érmeikkel lett kitüntetve. A czég távirda-

telephon- és villámhárító építő intézetével is bir és Temesvár vidékén, úgy mint egész Magyarhonban előnyös névre tett szert kitűnő és versenyképes, valamint műizlésű készítményei által.

Berger Miksa, mint a Saxl, Zweig és társai temesvári és aradi kizárólagosan szabadalmazott töményített szarvasmarha trágyagyárak igazgatója úgy a temesvári kiállításon, mint a temesmegyei gyárpar terén kiváló helyet vívott ki magának. Baross miniszter élénk érdeklődéssel tudakozódott a derek igazgatónál e jelentékeny kiviteli ipar-cikk mibenléte felől és úgy mint egyébkor, ez alkalommal is szívesen ismerte el mindenki, hogy ez ipar-cikknek Magyarhonban való gyártása úgy a magyar iparnak, mint a magyar kivitelnek nagy lendületet adott. És hogy ez ipar-cikk kultiválása által a czég aradi és temesvári gyára oly gyors haladást mutathat fel, tagadhatatlan ama figyelmes körültekintés és geniális szakértelem, melyet a fiatal igazgató az ő buzgó és fáradságát nem ismerő tevékenysége által kifejt és elismeréssel adózik neki mindenki, aki a gyári élet nehézségeivel, különösen egy új iparág meghonosítása alkalmával számolni tud és aki a mai kor minden követelményeit szem előtt tudja tartani. A Saxl Zweig és társai-féle gyárak szerencsés kezekbe jutottak, mikor Berger igazgatóra lettek bízva és neki köszönhető ama lényeges emelkedés, mely a gyárak életében oly rövid idő alatt és oly rohamosan mutatkozik. A temesvári kiállítás egyik legfontosabb tárgyát képezi egyik bemutatott collectioja és a mezőgazdák fontos érdeklődést tanúsítanak az iránt.

Piffi Alajos bádógos és horgany díszmunkák impozáns csoportja a szemlélő figyelmét nagy mérvben lekötötte, ebben különösen a gyönyörűen zománcolt konyhaszerek, szobadisz-tárgyak, fémöntvények és horgany-készítmények egymást felülmúló szép és szilárd kivitelben bizonyítják, hogy e szakmában Piffi Alajos hazánk kiváló helyet foglal el s felveheti a versenyt a bécsi és külföldi bármely hasonló gyárokkal, bizonyára hazai iparunk előnyére. Gyára 7 év előtt alapított, s 30—40 segédet foglalkoztat állandóan. A bádo-

gos és zománcos edényeken kívül jég-szekrényt, fürdőkádat, horgany-burkolatokat, tető csatornavezeteket és esővet, párkányzatot, szép rajzu préselt czím-felirat-betűket, valamint utca felirat és szám-öntvényeket készít, s minden gyártmánya magán hordja a csín és jóízlés jellegét, minek folytán úgy az 1885. évi budapesti, az 1887. évi n.-sztmiklósi, az 1887. évi német-palánkai, s az 1890. évi aradi kiállításokon első rendű érmeiket nyert.

Weisz Lipót gőztéglagyárának kiállítása különös fontossággal bir. Mint lapunk mult számában írtuk, a hazai keserűviz-, sör-, pezsgő-, bor-, cognac-termelés stb. céljaira szükségelt milliónyi palaczkok eddig kizárólag a külföldről hoztak be, mivel az országban ily sötét üveg palaczkok nem készülnek. Hogy daczára a roppant állandó szükségletnek, az ipari vállalkozás ez ipar-cikket fel nem karolta, ennek oka egyfelől a megkívántatott főbb ásványi nyersanyagok hiányában, másfelől pedig abban rejlik, hogy a szakkavágó osztrák és német nagy ipartelepek a kizárólagos konkurrenzia hatalmas eszközeivel rendelkeznek. Annál örvedetesebb gyár-alapítási számba megy, hogy Weisz Lipót és társa temesvári czégnek a saját földbirtokán talált márga-anyag segítségével és immár szabadalmazott egészen új vegyi eljárás mellett kitűnő sötét üvegpalczkokat sikerült a fentemlített export-célokra előállítani, mely kísérletképeni első készítményekből egy kisebb gyűjtemény a kereskedelmi muzeumban be is van már mutatva. A Weisz-czég Temesvárt nagyobb szabású tartány-medenceze (Wannenofen) rendszerű gyártelepet szándékozik felállítani, mi végből folyamodott az állami kedvezmények engedélyezéséért. Weisz Lipót a czég tulajdonosát már a mult évi aradi kiállítás alkalmával Baross miniszter kitüntette megszólításával és ama örömeinek adott kifejezést, hogy a temesvári kiállításon már lesz alkalma az akkor még csak megkísérelt üvegekészítést jól sikerült üvegalakban láthatni, ami Weisznek most már csakugyan sikerült is. Az üvegpalczkok sötétek és kitűnő minőségűek és a miniszter saját véleménye szerint ez ipar-cikk készítésével nemcsak Temesvár,

de Magyarhon ipara nagy lendületet fog nyerni.

Schusztér János és Bonn Mihály a Gotthilf Ferencz fiai vállalkozó czég által reájuk ruházott ács munkálatokat végezték tagadhatatlan ügyességgel és szakavatottsággal. Schusztér János Bécsben és a külföldön végezte tanulmányait és így volt alkalma tapasztalatait szaporítani. 75 munkással dolgozik; Bonn Mihály méltó társa volt Schusztérnak e nagyszabású munkában és e két iparos a tél közepén kezdett már dolgozni, hogy idejekorán elvégezhessék a reájuk bízott ács munkákat, melyek igazán sikerülteknek mondhatók.

Novotny Antal harangöntő úgy saját kiállítása, valamint a fémipari csoport rendezése által szép feladatot teljesített. A parkban felállított harangjai az általános figyelmet csakhamar magukra vonták és nevezetesen ezeknél Novotny szabadalma, mely abból áll, hogy a harang át van lyukasztva és mely a haragnak mélabus, bensőbb hangot ad. A gyár 1873-ban lett alapítva és az országban nagyszámú harang került már ki e gyárból. A gyár kitüntetését nyert Ujvidéken, Szegeden és Aradon. Baross miniszter a fémipari pavillonban Novotny Antal üdvözölte és kalauzolta.

Hazai hírek.

— **A temesvári kiállítás** érdekebb tárgyai között első sorban megemlítendő még a két vendéglő, a hol az eddigi kiállítástól eltérőleg az étel- és italok nemcsak hogy nem drágábbak, de határozottan olcsóbbak, mint a városban. A midőn Baross miniszter a kiállítást megszemlélte, a csárdában bemutatott a temesvári gyártelep igazgatóját, Petzlbauer urat; e gyártelep mint a város legnagyobb ipartelepe, a csárdát és a nagyvendéglőt emelte a kiállítás területén, melyekben kizárólag a gyártelep sörházának sörét mérik. A két év előtt léteget sörházat a sörfőzés legújabb vívmányai szerint nemrég újonnan rendezték be s ez most a monarchia legjobban berendezett sörháza közé tartozik; évi termelése edig 16.000-ról

ezüst lakodalmit, és ugyanazon évben ünnepelte kereskedő voltának 25-ik évfordulóját, mely jubileumok alkalmából ő és családja a város összes testületei és egyletei részéről nagyszzerű szívélyes és megható ovációkban részesült és mely alkalommal egyebek közt, a temesvári keresk.- és iparkamara üdvözlő küldöttsége egy — az összes kamarai tagok fényképeit tartalmazó díszalbumot nyújtott át; a temesvári izr. hitközség pedig az ezüst mennyegző örök emlékeztetőre, a temesvári állami főreáltanodának, a magyar irodalomban legjártaabb tanuló jutalmazására. Buziási Eisenstädter Ignátz S. alapítvány név alatt 500 frtnyi ösztöndíjat alapított. A fenséges trónörökös párnak 1881-ben történt mennyegzője után fővárosunkban tett látogatása, valamint Ő Felsége a királynak 1883-ik évi szegedi és 1884. évi aradi látogatásai alkalmából, Temesvár szab. kir. város által kiküldött üdvözlő küldöttségeknek tagja, a temesvári kereskedelmi és iparkamara üdvözlő küldöttségeinek pedig vezetője volt. — Az 1885. évi országos kiállítás sikeréhez hathatósan közreműködött és anyagi támogatással párosult nagy befolyásával számos temesvári és vidéki iparosnak lehetővé tette az ezen kiállításon való részvételt stb. — A Temesvár szab. kir. város 1882. évben tartott centennáriumi ünnepélyéhez megjelent „emlék lap“ Temesmegye és Temesvár szab. kir. város legkitűnőbb vezető férfait ünnepelvé, róla következőleg szól: „még egy fér-

fiúról akarunk itt megemlékezni, ki a közjó körül jelentékeny érdemeket szerzett és kinek neve össze van forrva városunk legújabb történetével; ez, a hazafias magatartásáról legszelebb körökben ismert Buziási Eisenstädter Ignátz városi képviselő ur, ki szigorú igazságot igazi önzetlenséggel párosít és igen sokkal járult hozzá törvényhatóságunk felvirágzásához. Hogy mily népszerűségnek örvend a lakosság minden rétegében, mutatja azon körülmény, hogy a hét legszebb diszállásra hívták meg, melyeket már évek sora óta polgártársai és a haza javára betölt. — 1890. évben érdemei elismeréséül Ő Felsége által a kir. kereskedelmi tanácsosi czímmel tüntettetett ki. — A jelenlegi temesvári minden várakozáson felül sikerült kiállítás rendezése a kereskedelmi és iparkamarának 1889. évi szept. 19-én tartott teljes ülésében ő általa kezdeményezettett illetve indítványoztatott és annak teljesen sikerült létesítésében szintugy kamarai-elnöki minőségében valamint mint a kiállítási nagybizottság atelnöke és a kiállít. pénzügyi bizottság elnöke hathatósan közreműködött.

A szabadságharc leveretése utáni időszakból, midőn honvédtisztjeink az osztrák hadseregbe közkatonául soroztattak be, buzaiási Eisenstädter Ignátz S. ezen becses ereklje birtokában van. Volt honvédtársai egy kis emlékkönyvbe sajátkezüleg írták le lelki hangulatukat, melyek közül néhány mutatványt közlünk.

Az első oldalon a következő rövid, de sokatmondó „biográfiával“ találkozunk: „Burián János m. p. volt magyar őrnagy, jelenleg pedig közfika Kaiser Franz Josef Regimentjében és a jövődelmező „Florenzi skorpio“ című divatlap szerkesztője.

Florenz 1850. november 28-án. Ennek magyarázatul érdekes tudni, hogy a magyar besorozottak írott hetilapot adtak ki, melybe kiki hetenkint egy cikket írni tartozott. Folytatólagosan adjuk még az album legjellemzőbb mondásait:

Sárpék Józsa, volt vadász-százados és zászlóaljparancsnok, jelenleg tizedes: leend mérnök.

Chernich János, volt magyar főhadnagy, most „megelégedett“ őrvezető az 1. számú osztrák seregre.

Kiss Sándor, az erdélyi hadsereg fővezérének volt hadsegéde, jelenleg közbaka az 1. osztrák gyalogezrednél. Szabó Mihály, volt százados, jelenleg közfika ő felsége regimentjében.

Stibáth Lóthár, volt főhadnagy a 6. sz. huszárezredben, jelenleg közvitéz az első számú osztrák bakaezredben. (Jövő lakása bizonytalan).

Zalai Ferencz volt százados a 17. zászlóaljnál, most valóságos tiszteletbeli őrvezető az 1. számú német ezredben. (Lakása leend Nagy-Hontmegyében Boriban).

Alsó Elek, volt főhadnagy a 12. számú székely huszárezredben, jelenleg közfika az első bakaezrednél.

Miglessy László, volt magyar had-

nagy, jelenleg közfika a Kaiser Regi mentben. (Eger szülőföldje).

Barna Zsigmond, volt főhadnagy az első honvédszászlóaljnál, most őrvezető az 1. német gyalogezrednél.

Rudnyánszky Béla volt százados a 17. honvédszászlóaljnál, most — de nem soká ezentúl — vedel Náczim egy ezrednél bűnhődő tizedes.

Nagy Ferkó az originalis. Minden csak volt: veres zsinóros tűzér, úgy mint fehér frakkos baka. Tán lesz is valami? Amny bizonyos, hogy most semmi! Található lesz Győrött vagy Temesvárott.

Mucsák Gábor, volt hadmérnök, százados felebaráti és kölcsönösen baráti hódolattal adja neked, kedves Náczim, ezen csekély emléket, midőn a sors mindkettőnkét hatáskörünkön kívül, összehozott Florenzben.

Rochlitz Kálmán, „a kis pecsovics“ az Utopiák idejében Bayer vezérkari ezredes segéde, mint főhadnagy. Jelenleg baka — reméli nem sokáig. Jövő lakhelye Eperjes, bármely kósza gyermektől megtudható.

Moesonaki József, volt honvéd hadnagy, jelenleg ez. őrvezető. Jövendő sorsát a bizonytalanság titkos fátyola fedli.

Azonkívül még több név, többékevésbé humoros mondásokkal, melyekből kitűnik, hogy még a nehéz idők viszontagságai sem foszthatták meg jókedvétől a magyar katonát. A sorok kelte mindig Florenz és az idő 1850. november és december hónapokban.

22,000 hektoliterre emelkedett s legközelebb hihetőleg még jobban fog emelkedni, mert a temesvári sör nagy tömegben megy Boszniába, Szerbiába és Bulgáriába, sőt Fiumén és Triestben keresztül, mint tartós palacska-olaj és más távolabb külföldre is exportáltatik. A sör minősége általában kifünök van elismerve s megérdemelné, hogy hazánkban is mindjobban elterjedne, a külföldi sört innen fokoztatva kiszorítsa. A telep folytonos emelkedésében különben igen nagy érdeme van a moztani igazgató szakértő vezetésének.

Az érdekesbb kiállítások között látjuk továbbá Tost Béla temesvári gyógyszerész által feltalált „Tostint“, mely a patás állatoknál (szavasmarha juh, disznó) fellépő száj- és körömfájást 12—24 óra alatt teljesen meggyógyítja. E feltalált gyógyszer hazánkban igazán fontos feladattal bír és a gazdaközönség már eddig is szokatlanul nagy érdeklődéssel viseltetik ez iránt annyival is inkább, mert a vele tett kísérletek lényegesen sikert mutattak fel és biztos eredményre vezettek. A gyógyszer ára üvegenként hintőporral együtt 1 ft és kapható Tost Béla gyógyszerésznél, Temesvárott, majorok, Sváitzi utca 8. sz. A kiállított tárgyak egyik legfontosabbika Kék Imre budapesti szerszámgyáros szerzőmunkái, mely iparosok részéről igen nagy érdeklődéssel szemléltek. Kék Imre ebbeli gyára, Budapest Vitéz-utca 8. szám alatt van, ahol mindennemű asztalos és ácsmunkát, gyalupadot, gyalut, szoritót gyárt. Az 1882-ben alapított gyára eddig már 12 kitüntetéssel bír és versenyképességét leginkább ama körülmény igazolja, hogy kivitele van Ausztriába, Szerbiába, Kairóba stb. A nála készült szerszámok pontos és gondos kivitele mellett sokkal olcsóbb árral is bírnak, mint a külföldiek.

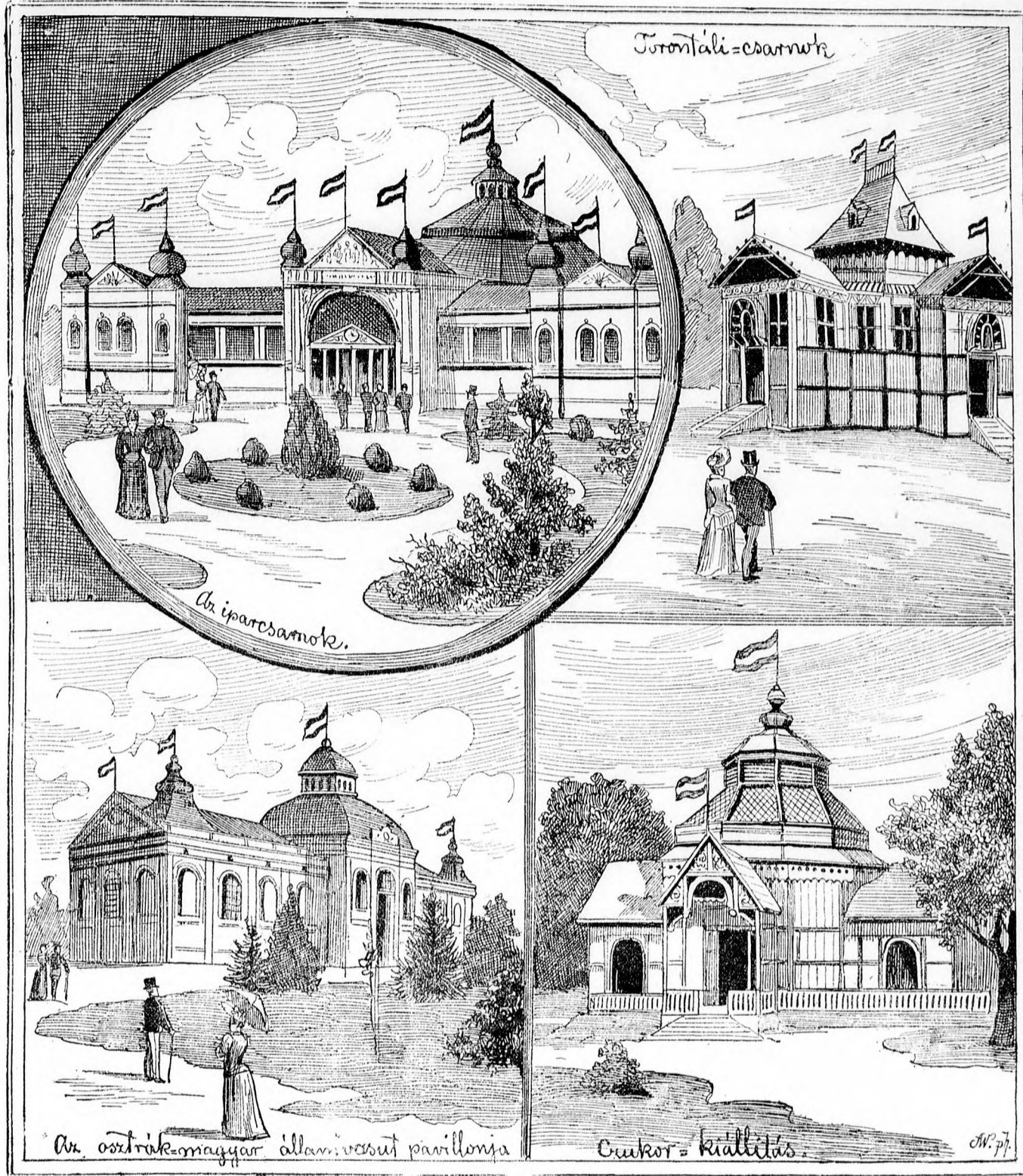
A borszéki fürdővendégek létszáma a legutóbbi kimutatás szerint 411.

— **Tengerre magyar!** Az „Adria“ magyar tengerhajózási társaság magyar ifjaknak a tengerészeti pályára való belépését céljából öt ösztöndíjat tűzött ki egyenként évi 300 forinttal olyan magyar ifjak számára, kik a fiúmei tengerészeti iskolának szeptember 1-én kezdődő három éves tanfolyamán a felvételi vizsgálat sikeres kiállása után a tanulmányokban az első hónap alatt kellő képességet és szorgalmat tanúsítanak.

— **Hazatért magyar művészek.** Kiss György szobrász, a ki egy időre Berlinbe költözött, a német fővárosból ismét visszatért Budapestre. — Hirsch József fiatal magyar szobrász Párisból, hol a művészeti akademián két évet töltött, szintén hazajött a fővárosba.

Külföld.

— **Egy lelkes magyar nő halála Párisban.** Párisban a napokban elhunyt 74 éves korában Pongrácz Anna, a hontmegyei, óvári szent-miklósi Pongrácz-család tagja. Pongrácz Lajos volt hontmegyei alispán testvére. Pongrácz Anna még mint fiatal leány szerepet játszott a szabadságharc előtti évek irodalmi köreiből, s vezérférfiak tünettek ki barátságukkal. Maga is tett kísérletet az irodalom terén, a Frankenburg-féle Életképek-ben. A Kisfaludy-társaságnak alapító tagja volt. A szabadságharc leverése után Párisba költözött s úgy megszerette a világvárost, hogy többet nem is tért haza, csak látogatónak a nyári hónapokban. Háza Párisban gyűlöhelye volt a magyaroknak, különösen az emigráció éveiben. Végreleletében, melyet, ugy látszik, még több évvel ezelőtt csinált, számos hagyományt tett közelekkre.

— **A kereskedelmi muzeum külföldi kirendeltségei:** Fiókintézet Szerajevóban; képviselőség Belgrádban, Fiumében és Szófiában; állandó tudósító és képviselő Konstantinápolyban (Back Hermann); állandó tudósító Szalonikban (Déchy József, a Déchy és Errera ezégtől); kereskedelmi utazó Görögországban Konrad Gyula; állandó tudósító állás Bukarestben szervezés alatt.

— **Magyar faszén Franciaországban.** Egy párisi cég a nyári folyamán azzal a kéréssel fordult a budapesti kereskedelmi muzeum tudakozó irodájához, nevezze meg neki hazai cégeket, melyek Franciaországba faszént szállítanak. A cég a kapott értesítések folytán a faszén szállításra név szerint levelet írt és a kereskedelmi muzeum tudakozó irodája az érdekelteknek megmondja a cég nevét és az általa felajánlott árat.

— **Magyar lelkesek Amerikában.** Az Amerikába vándorolt magyarországi lakosok, ha odakin egy kis teleppé tömörülnek, mindjárt iparkodnak egyházközséget szervezni. Ha kedvükre való papot nem tudnak ott kapni, rendszeresen haza írnak a püspökségökhöz, innen kérve valakit, a ki lelki ügyeiket tisztességesen ellássa. Az utóbbi öt év alatt több mint husz pap vándorolt ki

Sáros-, Zemplén- és Ungmegyéből, egyházközséget alapítva Amerikába. A hívők első sorban egy termet bérelnek s abban kápolnát rendeznek be. Ha az meg van, nem nyugosznak mindaddig, míg annyi pénz nem jön össze, hogy abból takaros templomot építhetnek.

— **Mintaáruraktárak a külföldi konzulatusainknál.** A jamaikai kiállításban bemutatott ipari termékek nagy sikere következtében a kereskedelmi miniszteriumban azzal a tervvel foglalkoznak, hogy Europa, Ázsia, Amerika és Afrika nagyobb városaiban az osztrák-magyar konzulatusok felügyelete alatt ipari és kereskedelmi termékeinkből mintáruhákat rendezzenek be, hogy így a külföld közelebről megismerhesse hazánk iparának és kereskedelmének termékeit.

— **A bombaji osztrák-magyar főkonzul** a közös hadügyminiszter megbízásából a múlt év végével Britt-Birmában tett hivatalos útja alkalmából azokból az árucekkékből, melyeknek az említett országban nagyobb kelen-dőségük van és melyek tekintetében ott kiviteli iparágaink is sikerrel versenyezhetnének, mintagyjteményt állított össze, s azt a külügyminiszter az érdekeltekkel való megismertetés céljából a kereskedelemügyi miniszter rendelkezésére boesította. A kereske-

delemügyi miniszter elrendelte, hogy e gyűjtemény a kereskedelmi muzeum állandó kiállításában kiállítsák, a mi már megtörtént, az érdekeltek ott megtekinthetik.

— **Magyar cégek képvisellete Rumániában.** Az új rumániai vámtarifa életbelépése folytán kilátás van rá, hogy a forgalom Magyarország és Rumánia közt tetemesen élénküljön fog. A budapesti kereskedelmi muzeum igazgatósága tekintettel erre a körülményre tárgyalásokat folytat rumániai kirendeltségeinek szervezése céljából. Ezek a tárgyalások jó eredménnyel folynak és valószínű, hogy ezek a kirendeltségek rövid idő múlva szervezve lesznek.

— **Kereskedelmi szerződés Szerbiával.** A magyar és az osztrák kormány körében tudvalevőleg az volt a szándék, hogy Szerbiával a kereskedelmi szerződési tárgyalások, még Svájeczal való tárgyalások előtt indíttassanak meg. De közbejötték a szerb kormány különböző adóügyi intézkedései, a melyek tendenciája könnyen volt a mi kivitelünk ellen irányzottnak is tekinthető. Ezt tehát előbb tisztázni kellett. Immár ez irányban minden differenzia eloszlott és nincs többé a tárgyalások megkezdésének elvi akadály. Szerbiá-

val való tanácskozások után Olaszország következnek.

— **Keresztényüldözés Kínában.** A keresztények üldözése Kínában még mindig tart s Kin-Kiangban is kitört, de nagyobb mérvet nem ölthetett, mert a kikötőben három európai ágyunaszád van s ezek legénysége partra szállván, féken tartotta a kínai csőcseléket. Más vidéken azonban, ahol ágyuk nem állanak az európaiak védelmére, javában folyik az üldözés s ha a csőcselék mást nem tehet, az elmenekült európaiak visszamaradt holmijait butorait, házaikat, raktárait teszi tönkre.

— **Allatkivétel.** Az alsó-ausztriai helytartóság értesítése szerint Horvát-Szlavonországból (Belovár, Kőrös, Modrus, Finne és Zágrák vármegyék, valamint Verőce járás kivételével) a hasított körmű állatoknak Alsó-Ausztriába való bevitelét megengedtetett.

A személy zónatarifa életbe léptetése az osztrák-magyar államvasut társulat államcsitott magyar vonalain.

Az osztrák-magyar államvasut társaság magyarországi vonalainak államcsitása folytán, f. é. augusztus hó 1-én, ezen vasutnak jelenleg fenálló személy- és podgyász-díjszabása, az összes pótlékokkal együtt, hatályon kívül helyeztetik, s ezek helyett említett napon, a m. kir. államvasutak vonalain fennálló zóna-díjszabás, annak pótlékaival együtt lép életbe, melyek közül a most megjelenő 3-ik pótlék magában foglalja, az újonnan államcsitott vonalak állomásainak zóna beosztását.

Ezen intézkedés következtében f. é. augusztus hó 1-től kezdve az ezen vasutot a helyi forgalomban eddigelő fenálló összes kedvezményezett menetjegyek, mint menettérítési és bérletjegyek valamint, tanuló és munkás heti jegyek kiadása megszüntetettik, megjegyezvén azonban, hogy a f. é. augusztus hó 1-je előtt váltott kedvezményezett menettérítési és bérletjegyek, azok érvényességi időtartamán belül a jelenleg fennálló határozmányok épségben tartása mellett érvényben maradnak.

Említett bérletjegyek pótlásául, a főváros s az annak környékében, az újonnan államcsitott vonalak mentén fekvő állomások közti forgalomban hasonló mérsékelt áru menetjegyek és fűzetjegyek fognak életbe léptetni, mint a m. kir. államvasutak Budapest állomása és annak környékén fekvő állomásai közt fenállanak.

Önként érthető, hogy mindezen intézkedések következtében ugy a szomszédos forgalomban, valamint különösen nagyobb távolságoknál p. o. a Budapest között egyrészt, valamint a Galgóc-Lipótváron és Temesváron túl fekvő állomások között másrészt a menetdíjak jelentékenyen leszállytatnak.

Együttal megjegyeztetik, hogy a fentebb említett 3. pótlék életbe léptetésével f. é. augusztus hó 1-től kezdve, az itt szóban lévő államcsitott vonalakon a podgyász-szabadsúly elejtésével, ugyanazon podgyász-díjtételek fognak alkalmaztatni, mint a magy. kir. államvasutak régi vonalain.

Végre megjegyeztetik, hogy f. é. szeptember hó 1-től kezdve Budapest és Bécs között mely viszonylatban eddig részben a rendes zóna-áraknál is olcsóbb menetdíjak szedettek a következő menetdíjak fognak életbe léptetenni: gyorsvonatoknál I. oszt. 10 frt 60 kr., II. oszt. 8 frt, személy-omnibus és vegyesvonatoknál: I. oszt. 8 frt 50 kr., II. oszt. 6 frt 30 kr., III. o. 4 frt, mi által a jelenlegi menetdíjakkal szem-

ben a gyors vonatoknál az I. oszt.-ban 1 frt, a II. oszt.-ban 20 kr. és a személy vonatoknál az I. oszt.-ban 30 kr.-nyi árfelemelés áll be, a többi osztályoknál ellenben a menetdíj változatlan marad, ugyan ezen felemelés fog Bécs és a Budapest mögött fekvő állomások közötti közvetlen menetjegyeknél is beállani, amennyiben ezen felemelés nem fog a Budapestig sok relációban beálló mérséklések által ellensúlyoztatni.

Budapest, 1891. július hó 16.

Az igazgatóság.

Közlekedés.

— **Az egyesített (combinált) vasuti és hajózási forgalomban** a f. évi hajózási évad megkezdésétől, vukovári átrakodás mellett gabnára stb.-re nézve érvényes I. kivételes díjszabáshoz f. évi augusztus hó 1-ével az I. pótlék lép hatályba. Ezen pótlék Bród állomásának valamint a felső-tiszai rakodóhelyeknek a díjszabásba való felvételét, s megfelelő szöveg kiegészítést tartalmaz. s a m. kir. államvasutak igazgatóságának díjszabási osztályában valamint nagyobb állomásain 5 krajczárért kapható.

— **Magyar királyi államvasutak.** 79324. sz. Hirdetmény. A magy. kir. államvasutaknak Budapesten, Kőbányán fekvő 7478. hrszámú telken építendő kétemeletes hivatalnok-altiszti- és szolgakóház létesítésére szükséges összes munkák biztosítására ezennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdetetik. A tervek, a lakóház leírása és az egység árjegyzéki minta, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek f. évi július hó 21-étől kezdve a magy. kir. államvasutak magánépitményi ügyosztályában (Andrássy-u. 73. III. emelet 40. ajtó) a hivatalos órák alatt, hétköznapokon d. e. 8 órától d. u. 2 óráig, vasárnapokon d. e. 9 órától déli 12 óráig megtekinthetők. A munkák tárgyában teendő ajánlatok legkésőbb f. évi augusztus hó 8-án déli 12 óráig nyújtandók alóliit igazgatóság joggyi osztályánál (Andrássy-u. 73., földszint 25. ajtó.) Minden ajánlat bélyegezve, lepecsételve és a következő felirattal ellátva nyújtandó be: „Ajánlat a Kőbányán építendő kétemeletes lakóház létesítésére körül szükséges munkák teljesítésére.” Megjegyeztetik, hogy csak az összes munkákra vonatkozó ajánlatok vétetnek figyelembe. Az ajánlatok benyújtását megelőző napon, azaz f. é. augusztus hó 1-én déli 12 óráig 2450 frt, azaz kétezernégyezerötven o. é. frt bántópenz lesz a m. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Andrássy-ut 75. sz. földszint) vagy készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban leteendő. Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíthatnak, de a névértéken felül számításba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak tárgyalás alapjául. Posta útján beküldött ajánlatok és bántópenzek térti bevény mellett adandók fel.

— **A magyar kormány és a szab. osztr.-magyar államvasutársaság között** ezen utóbbi magyarországi vonalainak megváltására nézve létrejött szerződés jogerőre emelkedvén, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter elhatározásához képest ezen vonalaknak a magy. kir. államvasutak igazgatósága részéről tényleges birtokba és kezelésbe vétele f. évi július hó 18-án történik meg. Ezen nappal tehát az osztr.-magyar államvasutársaság budapesti igazgatósága működését megszünteti s helyébe további intézkedésig az említett vonalak részére „A magy. kir. államvasutak budapesti-
partii üzletvezetősége” elnevezés alatt felállított m. kir. államvasuti üzletvezetőség lép, mely alatt a megváltott vonalak a m. kir. államvasutak igazgatóságának közvetlenül alárendelt külön csoportot fognak képezni. Az új üzletvezetőség a volt társasági igazgatóság jelenlegi szervezetét egészben megtartja, a díjszabási ügyek kezelése azonban a m. kir. államvasutak igazgatóságának ügykörébe vonatnak be, minek folytán a levelezések díjszabási ügyekben már a most nevezett igazgatósághoz, minden egyéb az átvett vonalak üzletére vonatkozó levelezések (p. o. visszatérítési, visszereseti, szállítási stb. ügyekben) közvetlenül az új üzletvezetőséghez lesznek intézendők, illetőleg czimzendők. A közönség tájékoztatására közöljük továbbá, hogy a szab. osztr.-magyar államvasutársaság jelenlegi pályaudvara Budapesten megkülönböztetésül a többi pályaudvartól, jövőre „A m. kir. államvasutak nyugoti pályaháza” elnevezést nyer.

— **Magyar királyi államvasutak gács-bécsi közös forgalom.** Az egyrészt Bécs (K. F. N. B., vagy St. E. G.) és másrészt a Ferdinánd császár északi vasut, a es. k. osztr. államvasutak és a es. kir. szab. galicizai Károly-Lajos vasut Galicziában fekvő több állomása közötti forgalomra nézve július hó 1-énközvetlen „Rovatolási díjtételek” léptek hatályba, melyeknek példányai a részes vasutaknál és a magy. kir. államvasutak díjszabási osztályában megszerezhetők.

— **A m. kir. államvasutak** igazgatóságától vett értesítés szerint a f. é. augusztus hó 1-től kezdve a jelenleg M.-Sziget-Kis-Boeskö közt közlekedő 4113. és 4114. sz. vegyes vonatok egyidejű beszüntetése mellett a 4115. és 4116. sz. vegyes vonatok fognak forgalomba helyeztetni. A 4115. sz. vonat indul Kis-Boesköről este 7 óra 30 perczkor, M.-Szigetre érkezik este 9 óra 3 perczkor, a 4116. sz. vonat indul M.-Szigetről este 6 órakor, s Kis-Boesköra érkezik este 7 óra 13 perczkor.

— **A Nagyvárad-szabadka-villányi vonalon** Bajmok és Zombor állomások között fekvő Militics állomás neve, a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur Önegyméltósága rendelkezése „Nemes-Militics”-re változtatott át.

— **Pótlékok életbe léptetése** a m. kir. államvasutak kezelése alatt álló bihari- és kis-új-szállás-déavány-gyomai helyi érdekű vasutak árudíjszabásaihoz (II. rész). A m. kir. államvasutak kezelése alatt álló bihari- és kis-új-szállás-déavány-gyomai h. érdekű vasutakon gyors- és teherárak, valamint élő állatok, járművek és hullák szállítására nézve a megnyitás napjától érvényes helyi árudíjszabásokhoz (II-ik rész) legközelebb a IV., illetve II. pótlék lép életbe. A bihari h. é. vasut ósi-kóti vonala állomásainak és Nagyvárad állomásának Kót (átmenet) állomással való forgalmára nézve állomási díjszabásokat homok-küldeményeknek az I. kivételes díjszabásba való felvételét — és az I. és II. pótlékban Nagyvárad állomással való forgalomra nézve fennálló állomási díjszabások összes díjtételeinek érvényben kívül helyezését, a kis-új-szállás-déavány-gyomai h. é. vasut díjszabására vonatkozó pótlék pedig ezen h. é. vasut állomásainak Déavány (átmenet) állomással való forgalmára nézve állomási díjszabásokat és állati trágyaküldeményeknek az I. kivételes díjszabásba való felvételét tartalmazza. Ezen pótlékok példányai a m. kir. államvasutak díjszabási szakosztályában darabonként 5 kr-ért kaphatók.

— **A szab. osztrák-magyar államvasut** társaság volt budapesti igazgatósága illetőleg fennálló bécsi igazgatósága által f. évi július 19-két megelőzőleg a megváltott társulati magyar vonalak vonatkozólag kiállított állandó évi és időleges szabadjegyek f. évi július hó 31-ével érvényüket veszítik. Az egyszeri utazásokra kiállított szabadjegyek kedvezményes áru igazolványok szállítási utalványok stb. ellenben lejáratukig továbbra is érvényben maradnak. A m. kir. államvasutak összes vonalaira kiállított évi és időleges szabadjegyek a megváltott osztrák-magyar államvasut-társaság vonalaira is érvényesek. A most említett vonalakra szóló kedvezményeket ezéző folyamodványok, úgy mint az a magy. kir. államvasutak többi vonalaira nézve eddig is történt, a m. kir.

államvasutak igazgatóságához nyújtandók be. Ezen folyamodványok valamint egyéb beadvány magán ügyben adások az be akár a most nevezett igazgatósághoz, akár az új üzletvezetőséghez belyegkötelek.

— **A békésvármegyei h. érd. vasuton** érvényes személydíjszabás életbe léptetése. A m. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés szerint a békésvármegyei helyi érdekű vasuton érvényes személydíjszabás, említett vasut díjszabási osztályában kapható.

— **Magyar-osztrák-német fa és fakéreg forgalom.** Az 1888. évi augusztus hó 1-étől érvényes magyar-osztrák-német fa és fakéreg kivételes díjszabáshoz f. évi augusztus hó 1-én a III. sz. pótlék lép életbe, melylyel Jabunka, Teschen és Trzmietz állomások fa és fakéreg díjtetelei érvényben kívül helyeztetnek.

— **M. kir. államvasutak gőzhajózási vállalata.** I. pótlék életbe léptetése a hajózási díjszabáshoz. A m. kir. államvasutak hajózási szállítandó személyek és podgyász, valamint podgyász és teherárakra nézve f. évi május hó 1 napjától érvényes díjszabás f. évi augusztus hó 1-jével az I. pótlék lép hatályba. Ezen pótlék a személyszállítási viteldíjak, valamint a szöveg kiegészítést illetőleg helyesbítést s ezen kívül az élő állatok szállítására vonatkozó határozmányok és viteldíjak módosítását tartalmazza. A mennyiben ez által a díjmelékek állanak be, azoknak f. évi szeptember hó 5-én lépnek hatályba. A pótlék a magy. kir. államvasutak igazgatóságának díjszabási osztályában (Bpest Andrássy-ut 75.) valamint az érdekelte hajózási és átrakodási állomásokon 5 kr-ért kapható.

— **A m. kir. államvasutak** igazgatóságától vett értesítés szerint vonalain f. évi július hó 20-tól, illetve augusztus 1-től kezdve következő menetrend változások fognak életbe lépni, és pedig: a) f. évi július hó 20-tól: 1. A Budapest-rutkai vonalon a Rutkáról reggel 5 óra 8 perczkor indul és Budapestre d. u. 12 óra 55 perczkor érkező 101. sz. gyorsvonat, valamint a Budapestről d. u. 2 óra 35 perczkor induló és Rutkára éjjel 10 óra 22 perczkor érkező 104. sz. gyorsvonat megszüntetettik. Ennek folytán a Budapest-Berlini másod összeköttetés Rutkán át felhagyatik, és helyette az összeköttetés Galantha-Zsolnán át létesítetik. 2. A Zólyombesztercebányai vonalon, a Besztercebányáról reggel 6 óra 25 perczkor induló és Zólyomba reggel 7 óra 20 perczkor érkező 1915. sz., valamint a Zólyomból este 8 óra 20 perczkor induló és Besztercebányára este 9 óra 20 perczkor érkező 1918. sz. vegyes vonat megszüntetettik. 3. A Budapest-Arad-predeáli vonalon közlekedő 401. és 402. sz. gyorsvonat Arad és Brassó között forgalomban kívül helyeztetik, mi által a Budapest és Bukarest között a Predeálon át a második gyorsvonati összeköttetés megszűnik. Budapest és Szolnok között az aradi és kolozsvári gyorsvonatok egyesítve fognak közlekedni. Ennek folytán a Budapestről d. u. 2 óra 5 perczkor induló és Szolnokra d. u. 4 óra 3 perczkor érkező 304. sz. gyorsvonat, valamint a Szolnokról d. e. 11 óra 27 perczkor induló és Budapestre d. u. 1 óra 25 perczkor érkező 401. sz. gyorsvonat Budapest és Szolnok között megszüntetettik. A 402. sz. gyorsvonat Súly-Sáp állomáson d. u. 2 óra 36 perczkor, Tápó-Szele-Fármos állomáson d. u. 3 óra 10 perczkor, Pusztá-Tenyő állomáson d. u. 4 óra 18 perczkor, Pusztá-Poó állomáson d. u. 4 óra 26 perczkor és Lőkősháza állomáson este 6 óra 23 perczkor utasok fel- és leszállása ezéljából feltételelesen meg fog állani. Ugyanezen ezélből feltételelesen meg fog állani a 401. sz. gyorsvonat Lőkősháza állomáson d. e. 8 óra 53 perczkor, Pusztá-Poó állomáson d. e. 10 óra 50 perczkor és Pusztá-Tenyő állomáson d. e. 10 óra 58 perczkor. 4. A Tövispiskii vonalrészén a Tövisről éjjel 2 óra 30 perczkor induló és Piskire éjjel 4 óra 44 perczkor érkező 403. sz. személy, valamint a Piskiről éjjel 0 óra 38 perczkor induló és Tövisre éjjel 12 óra 49 perczkor érkező 404. sz. személyvonat menetrendje az alábbiak szerint módosittatik, minek folytán ezen

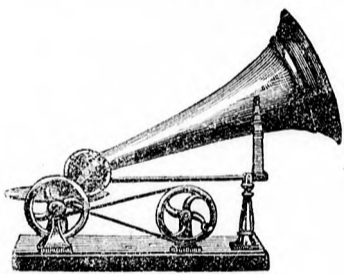
vonatok Tövisen a Brassó felől, illetve felé közlekedő személyvonathoz csatlakozásba hozatnak. A 403. sz. személyvonat indul Tövisről éjjel 3 óra 9 perczkor és érkezik Piskire reggel 5 óra 23 perczkor, a 404. sz. vonat indul Piskiről este 9 óra 50 perczkor és érkezik Tövisre éjjel 11 óra 53 perczkor. Arad-Brassó között, Aradról d. u. 4 óra 30 pkor induló 404/306. és Brassóból este 7 óra 23 perczkor induló 305/403. sz. személyvonatoknál hálókocsi fog közlekedni. b) F. évi augusztus hó 1-től. 1. Szeged-Szabadkai vonalon a Szegedről d. e. 8 óra 15 perczkor induló és Szabadkára d. e. 9 óra 22 perczkor érkező 7501. sz. személy, és a Szabadkáról este 6 óra 32 perczkor induló, Szegedre este 7 óra 40 perczkor érkező 7506. sz. személyvonat megszüntetetik. 2. A Szeged-csabai vonalrészén Szeged-H.-M.-Vásárhely között, a Szegedről este 7 óra 45 perczkor induló és H.-M.-

Vásárhelyre este 8 óra 28 perczkor érkező 7405. sz. személyvonat és a H.-M.-Vásárhelyről este 8 ó. 38 perczkor induló és Szegedre este 9 óra 35 perczkor érkező 7416. sz. vegyesvonat megszüntetetik és utóbbi vonat helyett a 7452. sz. tehervonat fog személyszállítással közlekedni. Ezen vonat indul H.-M.-Vásárhelyről este 9 óra 8 pkor és Szegedre érkezik éjjel 10 óra 20 perczkor. Végre a Szegedről d. u. 4 óra 55 perczkor induló és Csabára este 9 óra 59 perczkor érkező 7413. sz. vegyesvonat Szegeden az O.-m.-á. vasut Budapestről érkező gyorsvonatával összeköttetés létesítése czéljából alábbiak szerint módosittatik. Indulás Szegedről d. u. 5 óra 42 perczkor, érkezés Csabára éjjel 10 óra 12 perczkor. 3. Szeged M.-á.-vasut és Szeged O.-m.-á.-v. pályaudvar között összekötő vonatok fognak az alábbi menetrend szerint közlekedni.

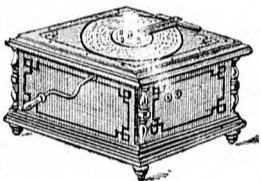
Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Állomások			Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
7421	7423	7425				7422	7424	7426
I-III	I-III	I-III				I-III	I-III	I-III
4:01	—	1:—	Indul	Csaba	érkezik	—	—	10:00
5:10	9:51	2:35	"	Szabadka	"	1:20	6:—	10:36
8:30	12:10	4:10	"	Szeged m. áll. v.	"	11:30	2:—	5:22
8:47	12:27	4:27	érkezik	Szeged o. m. á. v.	indul	11:15	1:51	5:05
—	4:47	6:46	"	Temesvár	"	8:44	—	11:30
—	7:35	—	"	Arad	"	6:—	—	—

Bauer Mátyás

cs. és kir. udvari harmonika gyáros
Bécs, VII. Kaiserstrasse 50.

ajánl mindennemű harmonikát, harmoniumot, salon orgonát, valamint arisztont, symphoniont, orpheust, mechanikai zongorajátszót, acél zenejátékokat, madarzenélőt, legjobb énekes accordont stb.

Accordeonette, legolcsóbb és legkönnyebben szállítható harmonium, 3 darab szétcszedhető, egyszerű és kettős hangú.

Uj! feltűnést keltő!

Grammophon-, beszéző készülék, mely a phonografoz hasonló módon előad mindennemű zeneelőadásokat, dalt és beszélgetéseket (az emberi hangokat pontosan utánozva).

Prospektusok és árjegyzékek bérmentve.

Egyes darabok utánvétellel.

A világ legjobb

fénymáza

Fernolendt
Fénymáza

Bécs.

A gyár alapítottatott 1835.

Ezen vitriol nélküli fénymáz egyszerű mélyfekete fényt nyer, a bőr tartósságát fokozza.

Mindenütt kapható.

Budapesten főraktár: **Bauer és Halmainál**

V. váczikörut 30.

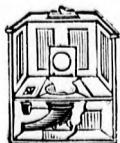
NADHERA A.

Bécs, V. Schleifmühlgasse 19.

Alapítottatott 1852. — 22-szer kitüntetve. — 4 cs. k. szabadalom.

Házi- és szoba árnyékszék, mosdóasztalok, fürdőkádak, vízvezetékek és ventilációk saját készítménye.

Árjegyzékek és költségvetések ingyen.

Bécsi magyarok címjegyzéke.

Döbrentey Gábor

vendéglős

Bécs, VIII. Wickenburggasse 5.

Fernolendt István

fénymázgyár

I. Schulerstrasse.

Schleiffelder Ottó

látyszerész

I. Graben 22.

Dr. Székely József

fényképész

I. Elisabethstrasse 2.

Déri Frigyes

Selyemárugyár

VI. Mariahilferstrasse 93.

Tiller Mór és társa

egyenruhák

VII. Mariahilferstr. (Stiftskaserne).

Juhos Gyula és társa

vasraktár

II. Nordbahnstrasse 18.

Márkus Gyula

női divatterme.

Női ruhák, köpenyek, kabátkák, pongyolák, angol és szalon öltönyök, lovagló öltönyök, zsaketek stb.

Bécs, VI. Mariahilferstrasse 35.

Tökés György

nagy vendéglője:

„Az új világhoz“

Hernalser Linie.

Különleges borcsarnoka:

Hernalser, Veronikagasse 2.

„Hernalser-Hof“-ban.

Magyar királyi országos mintapincze

a nagyméltóságú magyar királyi földművelési Miniszterium felügyelete alatt.
Bécs, csak I., Führichgasse Nr. 12.

Csertek István

vendéglője az „Arany koronához“ Breitensee, Hütteldorferstrasse 1, a Dampftramway-Remise átellenében.

Kitünő magyar ételek és italok.

Minden vasárnap és ünnepnapon magyar zene.

Stoll Károly, műlakatos

Aradon.

Műlakatos munkák, vasalások stb. gondos és pontos elkészítéssel.

Restaurations Riedhof

nagy vendéglő, külön termekkel.

Bécs, VIII. Schlüsselgasse.

„Mariahilfer Cafe Central“

VI. Magdalenenstrasse 55 BÉCS.

Magyarok találkozója. Kitünő szolgálat.

Genersich és Orendi

szőnyegkereskedők

I. Sonnenfelsgasse 2.

Koczka Mihály

vendéglős

VI. Magdalenenstrasse 35

Bécs.

Szabadalmakat

új találmányokra kieszközöl és értékesít

BENEDEK LAJOS

szabadalmi irodája **Budapesten, muzeumkörut 10**, mely iroda a kereskedelmi miniszterium 24324/86. számú körrendeletével a föltalálók bizalmába ajánlatott és évenként 500-nál több szabadalmat eszközöl ki.

Neuschlosz Ödön és Marcel

gőzfűrés, faáru és parkétygyár, ács- és asztalos üzlet, építési vállalat.

Budapesten.

„Hunyadi János“

a világ legkitünőbb keserűvize.

A forrás tulajdonosa:

Saxlehner András
Budapesten.

Bütorterem Andrássy-tér 15.

Steigerwald A.

bütorgyáros.

Gyar: Választó-utca 32. sz.
ARADON.

Wollák József

ARAD, radnai-ut 6. sz.

ácsmester és fakereskedő, elvállal minden a szakmába vágó munkákat.

Ganz és társa

vasúttöde és gépgyár részvény társaság

Budapesten.

Villamos készülékek, hengerkerekek, turbinák stb.

Herz Ármin fiai

szalámi gyárosok, consorvgyár és hentes ipar.

Budapesten

IX. k. Soroksári ut 7587—89.

F KRONSTEINER KÁROLY első cs. kir. osztr.-magyar szabadalmazott **façade-festékek gyára** Bécs III. Hauptstrasse 120; saját házában. Kitértve aranyérm kkel.

A főhercegi és hercegi jószágkezelőségek, es. kir. katonai kezelőségek, valamennyi vasut-, ipar-, bánya-, és kohó társulatok, a legtöbb építkezési társulat, építési vállalkozó és építész, valamint sok gyár- és birtoktulajdonos szállítója. A festékek 36 különféle mintában, különként 16 krtól felfelé kaphatók, mészen oldhatók, száraz állapotban és por alakban szállíthatnak és a színárnyalat tisztaságára nézve az olajfestékekhez teljesen hasonlóak.

Mintalapok, valamint használati utasítások kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

ROYKÓ VIKTOR
tiszaújfalvi gyógyszerész
fehér, barna és fekete régismert
KÖZKEDVELT MAGYAR BAJUSZPEDRÓJE.

← Nagy doboz 33, kicsiny 20 kr. →

Magában foglalja egy jó bajuszpedrőnek minden tulajdonait. — A bajuszt fejleszti, ápolja, nem töri, jól összetartja, puhára és hajlékonyra teszi.

Valódi csak akkor, ha minden doboz (skatulya) feké az itt látható védjeggyel, fedele pedig kívül piros, belül kék színben teljes névalárasommal „f.oykó Viktor“ van ellátva.

Postán legkevesebb két doboz rendelhető. Szállítólevél és csomagolásért külön 1) kr. számítatik.

← Visszonteladók illő % -ban és 20 nagy, vagy 35 kis doboz vételénél már bérmentes megküldésben részesülnek.

Kutschera Károly,
polgári zongoragyára
Bécs, VII. ker. Zieglergasse 27.
(Aparittatott 1862-ben).

Ajánlja újonnan javított Mignon-salonhangverseny-zongoráit és Pianóit. Kitértve 15 nagy kiállításon díszokmány- és aranyérmekkel.

KOBER KÁROLY
tájtáruraktár
Bécsben, Kärntnerstrasse 36, ajánlja dúsán berendezett raktárában mindennemű dohányzószeréit. Vidéki megrendelések postai utánvétellel pontosan s a legolcsóbbban teljesítenek. Árjegyzékek és rajzok ingyen és bérmentve.

A rannersdorfi vegyi-termékek gyára
B. MARGULIES & Co.
Központi iroda: Bécs, IV. Technikerstrasse 5.
Ajánlja a gazdaközönségnek jó hírnévnek örvendő
műtrágyaszereit
különösen **feltárt csontlisztjét**
valamint **csontliszt- és csontszénből gyártott szuperfoszfátot**
és mindennemű különleges trágyaszereit a legolcsóbb gyári árákon.
Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

A Dreher Antal-féle kiviteli palaczsör
Dietrich és Gottschlig
BUDAPEST
vagy
DREHER ANTAL
KÖBÁNYA.

Csakis teljesen leülepedett, tehát tükörszerű kiviteli sör széküldése, folyton friss üvegöltésben, a minőség hamisítlan volta mellett kezesség vállalatik.

Nagybani fogyasztóknak jelentékeny árengedmény.
Árjegyzékek mindenféle ingyen és bérmentve.

Miután gyakran megtörténik, hogy idegen készítményű és gyöngébb minőségű sörök „Dreher Antal kiviteli sör“ ezim alatt forgalomba hozatnak, a t. ez. Dreher-féle kiviteli sör fogyasztóknak a hatóságilag oltalmazott üvegezőmékét, melyen a Dietrich és Gottschlig és a Dreher Antal név okvetlen kell, hogy rajta legyen, kiváló figyelmükbe ajánljuk.

A szerkesztésért felelős: Schreyer János.

Juhos Gyula és társa
Bécs, II. Nordbahnstrasse 18.

Szállítanak mindjárt a készletből legolcsóbb árákon:

hengerezett tángerendát,

legkötőbb belső gyártmány az osztrák mérnök- és építész-egyletnek szabdaszerű szelvényei szerint.

Rúdvasat, szelvény vasat és egyetemes lapvasat, súlyos és finom lemezt forrasztott vasból és folytvasból, szegezett tángerendát, oszlopot s tömlőt öntött vasból, vaspályasínt; aczéleméből sajtolt zománczolt főzőedényt.

Öntött vasárút, aczélt, felkészgyártmányt s nyersvasat.

Kovácsolt vascsövet mindeféle alakban s legköb minőségben a Zölym-brezoi m. k. csőhengergyárból.

Zománczolt főzőedényt öntött vasból.

Kotányi János
Bécs. A paprika Eiffeltoronyhoz. Szeged.
Városi raktár:
Bécs, I. Kärntnerstrasse 14.
Magyar cognac, paprika, tarhonya, szalonna, aszalt szilva, szaloni és egyéb magyar különlegességek.

Littke L.
pezsgőbor
főraktára
Bécs, I.
Kärntnerstrasse 16-18.
Pezsgőbor-izelő csarnok és hideg konyha.

Feltűnően hat
Czerny-féle „keleti rózsatej“
(Original Orientische Rosenmilch)
oly vakító fehérséget és
üde ifju szint
kölesönöz az arczörnek, mely más szer által el nem érhető, kitűnő még májfoltt, szeplő, bőrpattanás, nem szép arczsin és napsütés ellen; eltávolítja a bőrnék tisztátalanságát, minden sarga és barna arczsin és egyidejűleg alkalmas minden testrésze. Feltétlenül ártalmatlan. **Ára 1 frt. Balzsamszappan hozzá 30 kr.**

Czerny-féle „Tanningene“.
Legujabb, ólom nélküli, ártalmatlan, egyedül legjobb
hajfestő-szer
haj és szakál, úgy mint szemöldök festésre, melylyel a legegyszerűbb módon és csak egyszeri használatnál a haj ugyanazon biztos, szép és fényes, barna vagy fekete természetes színt visszanyeri, melylyel az őszülés előtt birt; a színt szappannal mosás és gőzfürdő sem változtatja. **Ára 2 frt 50 kr.**

Raktáron van mindennemű illatszert, szappanok, arczporok, Crèmes, arczkenőcsök, glicerin készítmények, pomádék cuirferensprít szájvíz, fogpor, fogkefé, arany-szőkeviz, hajszert, füstölő, zsebkezdőillatszert, Eau de Cologne stb. stb.

Lelküsmertesen megvizsgálva s törvényesen védve. Beszerzési forrás:
CZERNY J. ANTAL, Bécs, I. Wallfischgasse 5. sz.
a. cs. kir. udv. opera közelében, az orosz kápolna épületében.
Széküldés azonnal utánvétellel. 5 frton felüli megrendeléseknél küldési költség nem számítatik.

Leírások az összes Czerny-féle készítményekről kívánatra ingyen és bérmentve.

Raktár: Budapest, Török József gysz. Király-utca 12. Továbbá Komáromban Kirelmer, Miskolczon dr. Herz, Kassán Megay G., Wandra-scheek, Debreczenben Rotselmek, Szegeden Baresai, Aradon Elias Armin Ring, Temesvárott Tarsay, Ungvárott Hoffmann, Lugoson Vértés L. Zágrábban Mitbach és Hrzic gyógyszerészeknél. Továbbá minden nagyobb gyógyszerertárban. — Csak akkor valódi ha Anton J. Czerny névvel el van látva.

Nyomatott Litfaás Károlynál Sopronban.